Noen kommentarer til ”Europa i endring”

Kristen Ringdal

NTNU
Det skapende universitet

Internasjonale spørreundersøkelser

- European Social Survey (ESS), ca 30 land, 2002-
- European/World Values Survey (EVS/WVS), 80+ land, 1981-
- International Social Survey Program (ISSP), ca 40 land, 1985-
- Comparative Study of Electoral Systems, ca 50 land (1995-)
- Eurobaromenter, EU-medlemmer +søkerland (1970-)

- En mer fullstendig oversikt finnes her:

  http://www.gesis.org/en/services/data/portals-links/comparative-survey-projects/

NTNU
Det skapende universitet

European Social Survey (ESS)

- European Science Foundation (ESF) tok initiativet til ESS midt på1990-tallet.
- Første runde 2002, hvert annet år
- Runde 4, 2008, omfatter rundt 30 land
- Norges forskningsråd partner i ESS fra 2007

NTNU
Det skapende universitet

ESS' hovedmålsetninger

- Å skape en infrastruktur for samfunnsforskning i Europa ved å …
  - Å lage målinger av verdier og holdninger som er sammenlignbare mellom land.
  - Å lage gode trenddata både på nasjons- og europeisk nivå om folks sosiale, politiske og moralske verdier.
  - Å skape anerkjennelse for bruk av pålitelige sosiale indikatorer og holdningsmål.

Tema i ESS (1 times besøksintervju)

Kjernedelen

- Mediebruk og sosial tillit
- Politikk: politisk interesse, tillit politisk deltakelse, partitilhørighet
- Trivsel og sosial eksklusjon, religion, opplevd diskriminering, nasjonal og etnisk identitet
- Sosio-demografisk profil: husholdningens sammensetning, kjønn, alder, ekteskaplig status utdanning og yrke til respondent ektefelle og foreldre, inntekt.

Roterende moduler

- 2002: Immigrasjon, Politisk deltakelse og demokrati
- 2004: Familie og arbeid, Økonomisk moral, Helse og etterspørsel etter behandling
- 2006: Personlig og sosialt velvære, Oppfatninger av livsløpet
- 2008: Holdninger til velferd, Aldersdiskriminering

NTNU
Det skapende universitet

Bruk av internasjonale spørreundersøkelser

- Studere langsiktige tender og mønster i forskjeller mellom nasjonale kulturer og tendenser til konvergens.
- Studere det kulturelle grunnlaget for integrasjon i Europa
- Studere samspillet mellom politiske institusjoner og politiske verdier og holdninger, slik som politisk tillit og støtte til demokratiet.

NTNU
Det skapende universitet

Komparativ design basert på spørreundersøkelser

- Få land <10
- Analyse av individnivådata
- Kvantitativ beskrivelse av forskjeller mellom land
- Kvalitative data kan gi dypere innsikt i mekanismene bak landforskjellene
- ”Rettskulturer i endring” synes delvis å bygge på denne type design

Flernivåanalyse basert på spørreundersøkelser

- Mange land (15+)
- En statistisk teknikk som gjør det mulig å kombinere data fra flere nivåer
- To nivåer: individer og land
- Tre nivåer: individer, regioner, land
- Data om makronivåer kan være kvantitative eller klassifiseringer basert på kvalitative data.

NTNU
Det skapende universitet

Politiske institusjoner og borgernes holdninger

- Politiske institusjoner ..
  - påvirker problemers synlighet
  - definerer hva som er mulig
  - Former normer om hva som er rettferdig (USA vs Norge)
- Borgernes holdninger ..
  - definerer hvilke institusjonelle endringer som er mulige

Flernivåstyring

- Nasjonalstatenes makt og posisjon trues av:
  - Globalisering løser opp skillet mellom innenriks- og utenrikspolitikk → EU, FN
  - Desentralisering av makt til regioner
  - Privatisering av offentlige oppgaver
- Konsekvenser for
  - Demokrati
  - Tillit til politiske institusjoner

Rettskulturer i endring

- Konvergerer rettskulturene i Europa?
- Et utmerket utgangspunkt for en komparativ analyse av sammenheng mellom historiske og institusjonelle forhold og rettskulturer
- Bruk av fokusgrupper kan være problematisk
  - Sammenlignbarhet
  - Representativitet
- Representative spørreundersøkelser
  - Gir komplementær innsikt, hvis strenge kriterier for sammenlignbarhet kan legges til grunn (utvalg, oversetting, feltarbeid)
  - Foreslå en modul til ESS for 2010?

NTNU
Det skapende universitet

Transformasjon og bærekraft i den europeiske politisk orden

- EUs flernivåstyring gir endrede vilkår for det nasjonale demokratiet
- Er selv spesielt interessert i delprosjektet om ”Media, kultur og den offentlige sfære” som bør sees i sammenheng med de institusjonell endringer de andre delprosjektene beskriver.
- ”Norges demokratiske underskudd” ser jeg som et innspill til en debatt om de virkningene av EØS-avtalen for norsk demokrati.

NTNU
Det skapende universitet

Fri bevegelse, arbeidsmarkedsregulering og flernivåstyring

- Prosjektet fokuser på hvordan EUs økonomiske og de sosiale målsettingene vektlegges i grensesettingen mellom tjenestedirektivet og utstasjoneringsdirektivet.
- Artikkelen om utstasjonering og sosial dumping ser på hvordan direktivene er ulikt implementert i de nordiske land, men vi ofte sier at de har en felles nordisk modell for arbeidslivsregulering
- Dette viser hvordan forholdet til EU gir juridiske rammer for norsk arbeidsmarkedspolitikk.

NTNU
Det skapende universitet